

2.4. Vajadusel kirjuta lünka puuduv täht. 4 punkti

- 1. Võimete piiride kompamine on omane nii inimeste ettevõt_mistele üldiselt kui ka kõigile sportlik_ele püüdlustele.
- 2. Viimasel ajal on spordi sots_aalne mõju kasvanud tänu meed_a kiirele arengule.
- 3. Sporti ei rahastata mitte üksnes piletimüügituludest, vaid ka televis_oonist ja sponsoritelt saadud rahast.
- 4. Nüüdisae_set sporti iseloomustavad prof_essionaalsed sportlased ja dopinguga patustamine.
- 5. Seitsme- ja kümnevõistlus on kompleks_ed spordialad, mis panevad inimvõimed proovile.

2.5. Kirjuta sulgudes olev tegusõna lausesse sobivas vormis. 6 punkti

- 1. Treener oli mind _____ nendel võistlustel osalema. (veenma)
- 2. Olümpiavõidu nimel tuleb veel palju _____. (töötama)
- 3. Kui treeningul märgatakse probleeme, siis _____ kohe. (sekkuma – kse-olevik)
- 4. Eile _____ Tiiu võistlustelt kuldmedaliga. (naasma)
- 5. Tahan _____ sportimiseks stipendiumi. (taotlema)
- 6. Olen selle eesmärgi poole juba kaua _____. (püüdlema)

2.6. Uuri õigekeelsussõnaraamatu katkendit ning lahenda selle põhjal ülesanne. 5 punkti

käsi <15: k`äe, k`ätt, k`ätte (ja k`äesse); käte, käsi>. Värisevi käsi, värisevate kätega; palja_käsi, palja käsi, paljaste kätega. Paremat kätt paremal (pool); istub mehe paremal käel (küljel). Käe-jala juures, käega katsuda hästi lähedal. Tööriist on käe järele, käe järgi, kätt mööda (mugav käsitseda). Töötab meistri käe all (juhatusel). Võttis nooruki lahkel käel vastu (lahkesti). Sai vaenlase käe läbi surma vaenlane surmas ta. Sai käe valgeks ÜLEK (esmakordse tegevuse v tulemuse kohta, nt korvpallis, kalapüügil). Pani lepingule käe alla (kirjutas alla). Palub vanematelt tütre kätt. Proovib näitekirjanikuna kätt proovib näidendeid kirjutada. Omal käel, oma käe peal iseseisvalt, omapead. Kuidas käsi käib? kuidas elad, kuidas sul läheb? On direktori parem käsi ÜLEK (parim abiline). On lubadustega käsist ja jalust, käsist-jalust seotud. Kätt andma, tõstma. Käe_andmine, _pigistus, _tõste. Käe_jooned, _laba, _päkk, _ranne, _selg. Käe_kell, _kott <-koti>. Käsi_apteek, _dušš, _käru, _pidur, _saag. Käsi_teljed, vastand masinteljed, käsi_tikand, vastand masinatikand. Käte_kreem, _köverdus, _plugin, _plaks. Vt ka k`äes, k`ätte, käsile

- 1. Kirjuta ainsuse sisseütleva vormid sõnast käsi: _____
- 2. Kirjuta, mida tähendavad väljendid:
töötab kellegi käe all – _____
on kellegi parem käsi – _____
- 3. Tõmba õigetele vormidele joon alla: paljakäsi, palja käsi, paljastekätega, paljaste kätega.
- 4. Kirjuta sõnaühendi värisevate kätega teine õige vorm: _____

Täidab hindaja		
0,5 p	47	
0,5 p	48	
0,5 p	49	50
0,5 p	51	
0,5 p	52	53
0,5 p	54	

Punkte kokku:

1 p	55
1 p	56
1 p	57

1 p	58
1 p	59
1 p	60

Punkte kokku:

SA INNOVE

1 p	61
-----	----

1 p	62
1 p	63
1,5 p	64
0,5 p	65

Punkte kokku:

Punkte	
Eksamihinne	
Aastahinne	

PÕHIKOOLI LÕPUEKSAM
EESTI KEEL

1. JUUNI 2015

Õpilase ees- ja perekonnanimi: _____

Kool: _____

Maakond/linn: _____

Isikukood: | | | | | | | | | | | | | | | |

MEELESPEA

- 1. Eksam kestab 3 tundi (180 minutit).
- 2. Eksamitöö kirjutamist alusta tiitellehe täitmisega.
- 3. Ülesannete lahendamise järjekord vali ise.
- 4. Enne vastamist loe tähelepanelikult tööjuhendeid.
- 5. Kirjuta vastused selleks ette nähtud kohtadele.
- 6. Eksamitöö kirjuta sinise või musta tindi või pastaga.
- 7. Kirjuta vastused loetavalt ja üheselt mõistetavalt.
- 8. Paranduste tegemisel ei ole lubatud vastust üle kirjutada ega kasutada korrektuuripliatsit või -linti.

1. osa. LUGEMINE

Esimene osa koosneb kahest ülesandest, mille eest on võimalik saada kokku 30 punkti. Ülesannete lahendamiseks on aega ~50 minutit.

1.1. Loe tekst läbi ja lahenda selle põhjal ülesanded. 20 punkti

Poiss ja jalka
Jan Kaus

Jan Kaus, delfi.ee

sellega on nüüd nii –
mina tahan
et poiss käiks kunstiringis
aga temal on ainult
jalgpall, jalgpall, jalgpall

nojah, omavahel öeldes
ta loeb just niipalju kui vaja
lapsed ju lugevat üha vähem
ega mina ei taha teda sundida kah
kuigi olen öelnud
et oskar luts on ikka tore

teate ju küll neid lugusid
täiskasvanud inimestest
kes lähevad oma emade juurde
ja küsivad
miks sa ei sundinud mind
seal klaveritunnis käima, ah?
miks sa mind sealt puutõõringist
siis kohe ära võtsid?
ah? miks? ah, et ma ei tahtnud?
aga sa oleks võinud lajutada
et käid ringis ja tunnis edasi
ning jutul lõpp!

talle sirlit ja siimu ning muumitrolli
ja ma ei tea mida kõike
õhtutundidel lugenud
seda, kuidas joosep toots tuleb
kiire ristjatselt ja kondab
purjus peaga koolimajas ringi
see oli ikka veel nii naljakas
et ma naersin pisarad silma
ja hakkasin lõpuks kõhima
poiss oli vahepeal magama jäänud

see võib kõik tōsi olla
aga öelge, kuidas ma sunnin teda
joonistama /.../
kui tal on ainult
jalgpall, jalgpall, jalgpall
mul on valik: jalgpall või pisarad
ja pealegi on nüüd moodsad ajad
laps teab ise
ja areneb ise ja tunneb ise
ega mina ei tea
vōib-olla on ta isegi indigo*
mina pole mõõtmisi teostanud
ega kosmosest sõnumeid saanud
kusjuures seal kunstiringis
olevat ainult tüdrukud
jälle häda!
naistega koos kunsti teha ...

praegu räägime sageli leo messist
cristiano ronaldost
kostja vassiljevist
mesut özilist
kes on muide maailma
paremuselt üheteistkümnes jalgpallur
või oli see kolmeteistkümnes?

kuigi jah ...
ta joonistab ikka päris hästi
kui ma nüüd ei ole erapoolik hindaja
ebaadekvaatne isa
mannavahuroosad prillid peas
kardetavasti olengi, aga mis siis
teate, igati võimalik ja tõenäoline
et temast saab eesti messi
või eesti ronaldo

2.2. Kirjavahemärgista laused. 8 punkti

- 1. Mina Gerd Kanter sündisin 6 mail 1979 aastal Tallinnas.
- 2. Loomulikult ei meeldi mulle siiamaani kaotada aga olen nõus malesuurmeistri Paul Keresega kes on öelnud et kaotus õpetab palju paremini kui võit.
- 3. Kohupiim kala jogurt need tervislikud toidud on minu menüüs päevast päeva.
- 4. Rämpstoitu milleks on kalori- ja süsivesikurikkad ning rasvased toidud peaks sportlane vältima.
- 5. Vanarahva tarkus ütleb Hommikusöök söö ise lõunasöök jaga sõbraga ja õhtusöök anna vaenlasele.
- 6. Nii lumerookimine kui ka puulõhkumine mis tundusid olevat tüütud tööd tulid mulle kasuks.
- 7. Võta iga päev maast üks käbi pane see kotti soovitas isa ja ühel päeval saab kott kindlasti täis.
- 8. Vestlused sõprade koduste ja tuttavatega on andnud mulle kindla veendumuse et ma ei tee sporti enda vaid suuresti nende jaoks.

(Gerd Kanter, Raul Rebane „Gerd Kanter. 15 sammu võiduni” põhjal)

2.3. Ühenda tumedalt trükitud sõnad, mis tuleb kokku kirjutada, kaarega. Kus on vaja, kasuta sidekriipsu. 7 punkti

Saabus otsustav tund, kolme päeva pikkune ootamine sai otsa. Värdil oli kogu keha täis tuld: viha ja rõõmu tuld. Kell kolm pärast lõunal asuti Toompea poole tee. Lamati võsastikus pikali maas, südamed põksusid ärevuses, kui silmad jälgisid vastaseid. Poisid sagisid väljakul edasi tagasi ning kogunesid seejärel ühte kokku kobarasse. Võidurõõmsa kisaga jooksid ründajad sinna poole, kus vastased koos olid. Lahingus rebenesid T särgid, kostis kisa. Rünnak oli olnud nii äkiline, poiste sõdimine nii ülekaalukas, et vaenu vägi sunniti peagi taganema. Kahekümne liikmeline poisterühm pages Paldiski maantee suunas.

Värdi heitis kohe voodisse, seletamata emale mingeidki üksik asju. Raudkepi löök oli tekitanud tugeva valu, kuid loodetavasti on see ülehomseks möödas.

Järgmisel hommikul kostiski kolimis vankri põrin akna tagant. Poisid olid kõik aitamas, ühisel jõul tassiti vankrile ka Värdi tume roheliseks värvitud tamme puust kast kõigi auhindadega.

(Richard Janno „Vutimehed” ainetel)

Täidab
hindaja

1 p 25

1 p 26

1 p 27

1 p 28

1 p 29

1 p 30

1 p 31

1 p 32

Punkte kokku:

0,5 p 33

0,5 p 34 35

0,5 p 36 37

0,5 p 38

0,5 p 39

0,5 p 40 41

0,5 p 42

0,5 p 43 44

0,5 p 45 46

Punkte kokku:

2. osa. KIRJUTAMINE

Teine osa koosneb kuuest ülesandest, mille eest on võimalik saada kokku 70 punkti. Ülesannete lahendamiseks on aega ~130 minutit.

2.1. Loe tekstid läbi ja kirjuta vähemalt 200-sõnaline kirjand teemal „Noorte suhtumine sporti”. Kirjandis võid toetuda loetud tekstidele. Ülesande lahendamiseks on aega ~90 minutit. *40 punkti*

Eesti noorte meelisharrastused

Äsja valminud uuringust selgub, et Eesti noored ei ole mitte üksnes silmapaistvate õpitulemustega, vaid on ka ühiskondlikult aktiivsed. 10–26-aastastest noortest on koguni 91% seotud huviharidusega, käib laagrites või malevates, lööb kaasa erinevates projektides või tegutseb vabatahtlikuna. Kõige enam tegelevad noored spordiga: 30% noortest käib trennis üle kolme korra nädalas. Populaarsuselt järgmised huvivaldkonnad on laulmine, kunst ja käsitöö.

(Eesti Noorsootöö Keskus, entk.ee põhjal)

Tervislikud eluviisid ja sport

Tervislik eluviis ja sportlik liikumine on eestlastele olnud südamelähedased, sest erinevaid sportlikke tegevusi on meie kultuuris harrastatud juba aastakümneid. Kes meist poleks simmanil või jaanitulel saabast visanud, köit sikutanud või üle lõkke hüpanud? Olgu tegevus milline tahes, sportlik ja mõnus on see siiski.

Juba lasteaias ja koolis harjutatakse meid end aktiivselt liigutama. Sportliku eluviisi propageerimine on Eestis hinnas. Õnneks on kohalikud omavalitsused mõtteviisiga kaasa läinud, sest üha enam ehitatakse linnadesse ja nende lähiümbrusesse korralikke kergliiklusteid. Mõnus on pärast pikka töö- või koolipäeva panna jalga rulluisud, istuda ratta selga või lasta jooksutossudel end edasi kanda. Mõõdukalt sportlik koormus on hea ning enesetunne pärast ülevalt mõnus.

Sport ei ole vaid tippsport ning viis-kuus korda nädalas treenimine. Sportlik on inimene ka siis, kui rattaga tööle sõidab, käib paar korda nädalas spordiklubis, jooksmas või ujumas. Vahet pole, mida täpselt teha. Kui keha higiseks saab, on paras koormus juba käes. Sportlikkus on oluline, sest heas füüsilises vormis püsimine hoiab meie keha terve, haigused eemal ning ka välimus püsib kaunina.

(noorteportaal.ee põhjal)

Arstid sportimisest

- Liikumine on iga lapse loomulik vajadus ja täiskasvanud peavad võimaldama selle vajaduse rahuldamise.
- Liikumisharjumuse saab laps kodust kaasa.
- Sport on lapse ja noore oma asi, ta ei spordi emale, isale, treenerile või spordiklubile.
- Sportimisel peab olema tagatud lapse ja noore füüsiline ja vaimne heaolu.
- Lastel ja noortel on spordi peamiseks eesmärgideks tervise tugevdamine ning kehaliste ja vaimsete võimete arendamine, mitte võit ja võidu saavutamine.
- Lapse- ja noorukieas saavutatud võidud ei ole määravad tippsportlaseks saamisel.

(Spordimeditsiini Sihtasutus, sportmed.ee põhjal)

Noored maadlejad, delfi.ee

1.2. Loe tekst läbi, uuri joonist ja lahenda nende põhjal ülesanne. *10 punkti*

Lewis Hamiltoni kaks vaenlast: topeltpunktid ja lapsepõlvesõber

Kaarel Täll

Postimees, 21.11.2014

Tänavune vormel 1 hooaeg pidi tulema võrdsem kui kunagi varem. Just selle helge eesmärgi nimel töötades viidi talvel läbi terve hulk reforme, mis aga osutusid üsna kasutuks. Välja kukkus hoopis enneolematult ühekülgne hooaeg, kus Mercedese tehasetiimi vormelid on teistest igas elemendis peajagu üle olnud.

Siiski püsib hooaja viimase etapi eel küsimus, kas ilmameistriks tuleb Lewis Hamilton või Nico Rosberg. Kahe lapsepõlvesõbra istumise all on loomulikult Mercedesed. Tiimikaaslase ees 17 punktiga juhtiv Hamilton oleks tiitlile veelgi lähemal, kui möödunud aasta detsembris poleks vastu võetud vastuolulist otsust anda hooaja viimasel, Abu Dhabi etapil topeltpunkte. See tähendab, et võitja saab pühapäeval 50 punkti, teine koht 36 ja kolmas koht 30 punkti. Kui Hamilton peaks pühapäeval mingil põhjusel katkestama, piisaks Rosbergile maailmameistriks tulemiseks viiendast kohast, mille eest antakse 20 punkti.

Kui esialgu lootis 84-aastane vormeliguru Bernie Ecclestone, et topeltpunktide jagamine teeb hooaja lõpu põnevamaks, siis nüüd on ka tema oma reegli jaburusest aru saanud. Esiteks oleks tiitlivõitja ka ilma selle reeglita lahtine, teiseks suurendab uus süsteem tunduvalt võimalust, et maailmameistriks ei tule seni kümme etappi võitnud Hamilton, kes paljude vaatajate meelest on kogu hooaja vältel peaaegu igas sõiduelemendis Rosbergist üle olnud. Kuigi sakslane Rosberg on näidanud paremaid tulemusi kvalifikatsioonis, on võistlussõituses Hamilton oma paremuse maksma pannud.

„Ma ei suuda ette kujutada ühtegi võidusõiduolukorda, kus Lewis Nicole kaotaks,” teatas 1996. aasta maailmameister Damon Hill sel nädalal. „Kui Lewise ettevalmistus viimaseks etapiks korda läheb, pole tal küll muretseda vaja. Ta on lihtsalt parem sõitja ja seda teab ka Nico,” teatas Hill.

Topeltpunktid ei ole teiste seas meeltemööda ka Mercedese meeskonna juhile Toto Wolffile. „Mitte kellelegi ei meeldi topeltpunktid. Ma arvan, et isegi Bernie on nüüd nende vastu. Ilmselt peame järgmiseks hooajaks neist taas vabanema,” avaldas Wolff arvamust.

Punkte topelt või mitte, igal juhul on reeglid kõigi jaoks samad ning tiitlile on oodata kõva lahingut. Millise taktika valib Hamilton? Kas ta läheb üldse võidu peale välja või püüab masina kindlalt finišisse tuua?

Britt krooniti esmakorselt maailmameistriks kuus aastat tagasi ning pärast seda on inglaste ootused tema suhtes alati kõrged olnud. „Palju räägitakse, kui mitu aastat mu eelmisest tiitlist mööda on läinud, aga tegelikult on mul tunne, nagu võitleksin elu esimese võidu nimel,” rääkis Hamilton. „Olen endiselt sama nälgane, võidutahe on sama ning olen tänavu endast kõik andnud. On olnud tõuse ja langusi, kuid ma pole kordagi alla andnud,” rääkis ta.

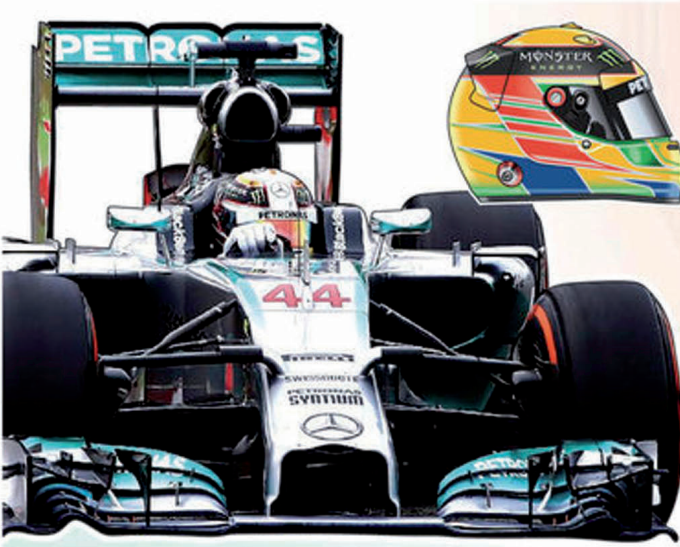
Rosberg lubab vana sõpra aga rünnata. „Ma tõesti usun, et võin maailmameistriks tulla,” teatas ambitsioonikas sakslane. „See ei saa lihtne olema, aga ma lähen täiega ründama, nagu olen seda terve hooaja vältel teinud. Võit või kaotus, topeltpunktid või mitte, mina tunnen oma saavutuste üle uhkust. Mitte miski ei lõpe enne, kui ruuduline lipp lehvib.”

Kaarel Täll, postimees.ee

Hamiltoni ja Rosbergi otsustav tiitliheitlus

Lewis Hamiltoni edu Nico Rosbergi ees on enne vormel 1 hooaja viimast, Abu Dhabi etappi 17 punkti. Vastuoluline topelpunktide reegel võib pühapäevasel võidusõidul otsustavaks saada.

LEWIS HAMILTON: 334 punkti

Etapivõidud: 10

Malaisia, Bahrein, Hiina, Hispaania, Suurbritannia, Itaalia, Singapur, Jaapan, Venemaa, USA

Teised kohad: 3
Kolmandad kohad: 2
Katkestamised: 3

NICO ROSBERG: 317 punkti

Etapivõidud: 5

Austraalia, Monaco, Austria, Saksamaa, Brasiilia

Teised kohad: 10
Neljandad kohad: 1
Katkestamised: 2

Red Bull'i piloot **Daniel Ricciardo** on ainus sõitja peale Hamiltoni ja Rosbergi, kes etapivõiduni on jõudnud. Tema võidud pärinevad Kanadast, Ungarist ja Belgiast.

HAMILTON VÕIDAB, KUI...

ta lõpetab esimese või teisena

ta lõpetab kolmanda, neljanda või viiendana ja Rosberg ei võida

ta lõpetab kuuendana ja Rosberg jääb esikolmikust välja

ta lõpetab kaheksandana ja Rosberg jääb esinelikust välja

ta lõpetab üheksandana ja Rosberg jääb esiviisikust välja

ROSBERG VÕIDAB, KUI...

ta lõpetab esimesena ja Hamilton ei tule teiseks

ta lõpetab teisena ja Hamilton jääb esiviisikust välja

ta lõpetab kolmandana ja Hamilton jääb esikuuikust välja

ta lõpetab neljandana ja Hamilton jääb esikaheksast välja

ta lõpetab viiendana ja Hamilton jääb esiuheksast välja

MERCEDES-AMG PETRONAS FORMULA ONE™ TEAM

© GRAPHIC NEWS

* Viimase vormel 1 etapi võitis Hamilton, Rosberg katkestas võistluse.

6

Otsusta, kas väide on õige või vale. Kirjuta õige väite järele + ja vale väite järele –.

Väide	+/-
1. Hamilton on rahvuselt ameeriklane, Rosberg sakslane.	
2. Hamiltonile piisab üldvõiduks, kui ta suudab viimase võistluse lõpetada esimese või teisena.	
3. Vormel 1 võistluste etapid toimusid 2014. aastal üheksas Euroopa Liidu liikmesriigis.	
4. Artikli autori arvates kujunes 2014. aasta hooaeg erakordselt huvitavaks.	
5. Võidusõidu lõpus näidatakse võistlejatele triibulist lippu.	
6. Peale Hamiltoni ja Rosbergi ei jõudnud ükski sportlane 2014. aastal etapivõiduni.	
7. Lewis Hamilton on kvalifikatsioonisõitudeel näidanud Rosbergist paremaid tulemusi.	
8. 2008. aastal tuli vormel 1 maailmameistriks Lewis Hamilton.	
9. Vormel 1 maailmameistrivõistlustel sõideti 2014. aastal 19 etappi.	
10. 2014. aasta vormel 1 hooajal jagunesid esikohad kahe tehase tiimi sõitjate vahel.	

Täidab
hindaja

1 p

11

1 p

12

1 p

13

1 p

14

1 p

15

1 p

16

1 p

17

1 p

18

1 p

19

1 p

20

Punkte kokku:

SA INNOVE PÕHIKOOLI LÕPUEKSAM EESTI KEEL 2015

7